

JINDŘIŠKA KRACÍKOVÁ

Veselé
Vánoce,
Kristyňo!

A romantic scene of a couple walking away in a snowy forest at night. The trees are covered in snow and decorated with warm, glowing lights. Snow is falling around them, creating a magical atmosphere. The couple is in the center, walking away from the viewer down a path.
C PRESS

Veselé Vánoce, Kristýno!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Jindřiška Kracíková

Veselé Vánoce, Kristýno! – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Veselé Vánoce, Kristýno!

Jindřiška Kraciková

Veselé Vánoce, Kristyňo!

© Jindřiška Kracíková, 2021

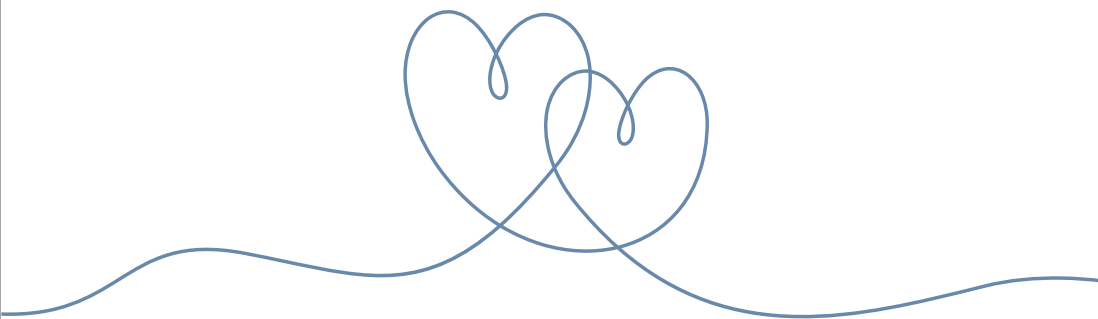
Illustrations © Dagmar Syslová, 2021

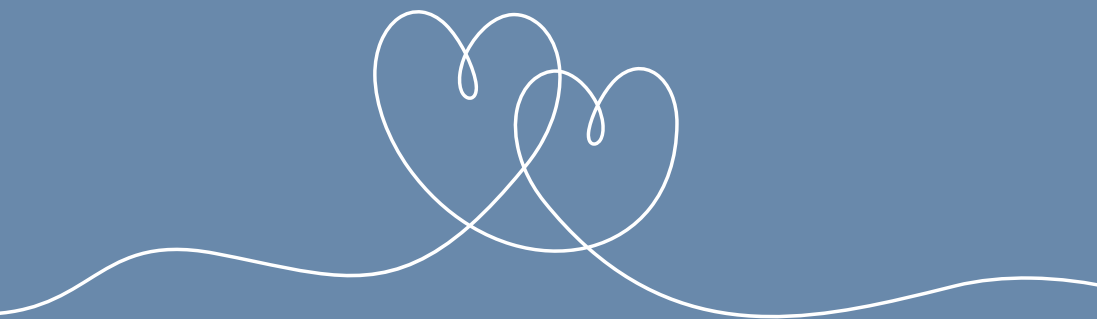
ISBN tištěné verze 978-80-264-3788-8

ISBN e-knihy 978-80-264-3808-3 (1. zveřejnění, 2021) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-264-3809-0 (1. zveřejnění, 2021) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-264-3807-6 (1. zveřejnění, 2021) (ePDF)

I. *Ne vždycky se chce člověku číst*

Dneska jsou to právě dva roky, co jsem oficiálně rozvedená. Dvacet let ve vztahu. „Dvacet let, co to je?“ říkává mi táta. „To s tvojí mámou jsem už pětapadesát a je to málo.“ Nedá se než souhlasit. Žít s někým jako máma se dá napořád. Je mimořádná. A má děti. Já děti nemám a mít nebudu. Ne, nebyl to jediný důvod rozpadu mého vztahu, který měl trvat navěky. Těch důvodů byla celá řada. Plížily se postupně a nahlodávaly ho ze všech stran, až se náš strom lásky jednoho dne zhroutil. Padl a umřel. Rozchod nebyl nijak dramatický. Nicméně jsem přesvědčená, že kdybychom děti měli, mohlo být všechno jinak a mohli jsme být s Markem pořád spolu.

Byli bychom spokojená rodina v malém bytě v Praze nebo v malém domku za Prahou. Pěstovala bych rajčata a růže a na pískovišti s ostatními maminkami rozebírala, jaké ubrousky na zadek jsou nejlepší a po kterých se dělají dětem pupínky, jaké plínky vydrží po celou noc a po kterém mléku nemají miminka prdíky, jestli dávat batolatům přibínáčky, nebo ne, a v mezičase mezi jednotlivými tématy vykřikovala: „Nejez ten písek! Nesundávej si botičky! Nelez tam! Neber chlapečkovi kyblíček! Nenič holčičce bábovičky!“ Určitě by mezi námi byla nějaká chytrá matka. Všechny by nás poučila, že zákazy jsou špatně, s dětmi se má jednat jen pozitivně, a předvedla by to dostatečně ostentativně,

abychom věděly, jak na to. Až bych se vrátila domů, vyprávěla bych o tom manželovi rozvalenému na kanapi. U toho bych chystala večeri, uklízela binec a cítila se šťastná, že mě osud tak obdařoval. Zkrátka dokonalá rodinná idylka, v níž bych dosáhla plně rozkvetlého ženství.

Být bezdětná ve společnosti podporující kult mateřství neustálým publikováním článků o těhotných celebritách a následně jejich selfiček s kojenci u prsu není vůbec jednoduché. Bolí to a trápí. Alespoň v tom věku, kdy je jakž takž normální stát se matkou. Když ta hranice minula, ulevilo se mi. Už se mě nikdo neptal, kdy budu mít děti anebo proč je nemám, jestli chci zkusit umělé oplodnění a že bych to – když ne pro sebe – měla podstoupit pro manžela. Ustane spousta zraňujících řečí a poznámek, jak je mi věda přednější než rodina a jakou ohromnou chybu dělám, když dítě nemám, protože je to investice do budoucna a kdesi cosi. Teď je každému jasné, že mi to prostě nevyšlo. Už můžu být jen hodná tetička. A to taky jsem. Jak jinak bych věděla, o čem si vyprávějí maminky na pískovišti?

Nedalo mi to a v rámci emoční sebeterapie jsem podnikla řadu pozorování, kterak se mění výraz ženy od mládí po zralý věk, a dospěla i k závěru. Mladé svobodné ženy jsou hlasité, nabitě energií, usmívají se, a i když není nač být hrdá, vystavují své křivky v obepnutých oblečcích a krátkých sukních. Nevěsty mají výrazy vítězek nad osudem. I já ten pocit měla. Těhotné ženy se za všech okolností tváří jako bohyně. Nosí v sobě nový život a to je zázrak! Taky bych si připadala jako bohyně. A pak najednou přichází zlom. Jen málokterá žena vypadá nadšená svým životem, když kolem ní běhají děti a další tlačí v kočárku. Působí spíš smířeně, odevzdaně, jako by už měla jasně daný směr své cesty a víc nebylo o čem přemýšlet, o čem

snít. Nejdůležitější je vychovat potomky a vydržet s partnerem. Kolikrát jsem šla kolem školy a zaslechla kousky rozhovorů: „Já se můžu doma zbláznit, nevím, kam dřív skočit, a on si klidně jede hrát fotbálek. – Na kamarády, to on si čas udělat umí. – Vůbec s ničím nepomůže, jen se válí na pohovce a čučí na televizi, prý je unavený z práce, doprčic, taky jsem unavená! – Pořád abych po něm něco uklízela, ani ty fusekle nedokáže hodit do koše na prádlo. – Nesnáším kupačky, všude je dělá. – Už tři čtvrtě roku kupuje novou lednici. – I žárovky musím vyměňovat sama, jinak by byla doma tma. – Nechává válet kartáček na zuby na umyvadle. – Připadám si jako služka.“ Zkrátka sto-krát nic umožilo vola a všechny ty nespokojené ženy, chápané svými muži jako domácí inventář se všemi benefity, které jejich přítomnost přináší, jsou toho jasným důkazem. A co hůř. I když jsou stejně staré jako já, vypadají starší a v mé výškové kategorii i o deset patnáct kilo těžší. Jako by své plně rozkvetlé ženství vzdaly a plivly na něj.

Svatbu pokládám, i po své zkušenosti s Markem, za jeden velký podvod na ženách. Historie nám vnutila stereotyp, že správná žena je vdaná a rodí děti. Zbytek je nějak defektní.

Je těžké být jakkoliv defektní. Ve starověké Mezopotámii chápali neplodnost jako opatření bohů proti přemnožení lidstva a žádnou zvláštní pohromu to nepředstavovalo. Dokonce tam byla i kasta kněžek entu, jimž bylo mateřství zapovězeno. Chtěla bych být starověká Mezopotámka. Chtěla bych být entu. Příroda mě pro takový úkol dokonale vybavila. Určitě bych to dotáhla vysoko a ještě se cítila skvěle. Navíc by mě bavilo pálit bylinné směsi na oltářích, sledovat, jak se vonný kouř kroutí, když líně stoupá vzhůru, a být obdivovaná za to, že jsem chytrá a vzdělaná. Davy prostého lidu by mi naslouchaly a nosily dary.

Marek zpočátku nebral neplodnost nijak tragicky. Náš vztah se zdál pevný a založený na vzájemném souznění a přátelství. Prožili jsme spolu dvacet let, z toho patnáct v manželství.

Seznámili jsme se na výstavě o faraónském Egyptě. Byla jsem studentka a o víkendech a ve zkuškovém jsem prodávala lístky do Národního muzea. On byl čerstvý absolvent přírodovědné fakulty, zaměstnaný v laboratoři. Romantika jako hrom. Šel na tu výstavu snad desetkrát, a ne proto, že by ho tak zajímala jedinečná plastika panovníka Raneferefa nebo rozsáhlý soubor soch z hrobek princezny Šeretnebtaj. Kroužil tam kvůli mně, a teprve když jsem s ním zapředla rozhovor na téma pyramidy a mumifikace, odvážil se mě pozvat na rande.

Byl chytrý, vtipný, velkorysý a hezký. Nebylo o čem spekulovat. Jak jsem dodělala školu a našla si práci, vzali jsme se. Chvíli jsme cestovali, jezdili spolu po konferencích a chovali se, jako by náš studentský život ještě neskončil. Přednášky, setkání se známými, večírky a exkurze po zajímavých místech. Vzpomínám na jednu z nejsilnějších po severních Čechách. Stáli jsme tehdy s ostatními účastníky na kraji vytěžené hnědouhelné sloje u Duchcova, drželi se za ruce a bylo nám oběma úzko. Trochu foukal vítr, bylo pošmourno a padal sníh s deštěm. K tomu díra do země pět krát pět kilometrů, která se zarazila kousek od zámku. Místa, kde závěr svého života strávil Casanova. Stísněně jsme zírali na měsíční krajinu na Zemi, zatímco průvodce hovořil o pověstech s ním spojených a o tom, že kde je pohřben, se doopravdy neví. Navzdory zhmotněné depresi se vedle nás živě bavila skupina archeologů, glosovali stratigrafii lomu a snad na právě vyřčenou poznámku o nejistotě stran svůdníkova hrobu jeden z nich povídá: „O co, že tu Casanova někde kouká z profilu.“

Když Marek konference omezil, začalo mu vadit, že já ne. Vadilo mu postupně úplně všechno, v čem jsem byla dle jeho soudu lepší než on. Vyčítal mi, že není doma uklizeno a navařeno. „Je snad přirozené,“ tvrdil, „aby se toho vdaná žena chopila bez řečí.“ Navíc se mu prý málo věnuji. Ve snaze být dobrá hospodyňka i manželka jsem se přestala účastnit konferencí. Tehdy se ozvaly mé biologické hodiny. „Vidíš, kdybys mě neposlechla a pořád hauzírovala po světě, ani by sis nevšimla, že je nejvyšší čas.“ I on už chtěl dítě. Rok nic. Dva roky nic. Tři roky nic. Třicítka za mnou. Byla jsem na různých vyšetřeních, a žádná zjištění. Žádný pokrok. Marek zpanikařil, jestli není chyba u něj. Nebyla. IVF? Nastudovala jsem si o umělém oplodnění všechno. Manžel ho odmítl s tím, že do zkumavky žádné vzorky dávat nechce, neb je to ponížující. A pak mi udělal asi dvouhodinovou přednášku o tom, co se děje s buňkami mimo jejich přirozené prostředí. On chce jen 100% přírodní produkt. 100% přírodní produkt se ale nekonal, léta plynula a mně přibývala. Kamarádkám se rodily děti a já si s nimi pomalu neměla co říct. Neměly jsme stejná témata, ačkoliv jsem byla ochotná sem tam poslouchat cokoli. I o dudlících, co v noci světélkují a dají se najít pod postýlkou. Někdy jsem vozila kočárek, někdy hlídala. Ač nerada, musela jsem si přiznat, že možnost vrátit děti jejich matkám, vděčným za hodinku dvě klidu, je neskutečně fajn.

Marek nesl situaci stále hůř a hůř. Období nezměrné činnosti střídaly doby, kdy jen ležel v posteli s polštářem na hlavě. Byl k nesnesení. Dokopat ho k lékaři vyžadovalo nadlidské úsilí. Začal se léčit z depresí. Už nebyl tak nadšený ani tak skleslý. Vyžadoval neustálou pozornost a vykládal mi o svých problémech, zoufalých pocitech, o nespravedlnosti světa, o těžkostech v práci, o zradách přátel, co přáteli nebyli. Problém. Tragédie.

Katastrofa. Nic si nedal vymluvit a táhlo se to léta. Až se mi z něj rozvinula hypertenze a tak trochu v zájmu pudu sebezáchovy jsem citově ochladla.

Když se z toho vyhrabal, oznámil mi, že se zamiloval do kolegyně. Chudinka Dita zůstala s dítětem sama a on odchází dělat jim tatínka. A šel. Drahá Dita byla tehdy už v jiném stavu. Než jsme se rozvedli, měli miminko. Marek byl šťastný. Ve svém štěstí mi stačil vpálit, že chyba je na mojí straně a on to vždycky věděl. Blbeček. Stalo se to o Vánocích. Spousta věcí se mi děje o Vánocích. A nejen ty špatné. Je to vpravdě zvláštní čas. Smysly jsou zostřené a emoce dosahují nesmírných výšek a hloubek. Byla bych moc ráda, kdyby se náš rozchod udál jindy než v době, kdy jsme měli navštívit rodiče a sourozence, tvářit se, že je všechno v pořádku, zpívat koledy na náměstí a doma se chumlat do měkoučkových dek při sledování tradičních pořadů, s hrnkem horkého čaje v dlaních a cukrovím vyskládaným na míse na konferenčním stolku.

I tak jsme se zvládli rozejít dospěle. Dokonce mi později pomohl se stěhováním z Prahy zpět do mého rodného města, kde jsem si po rozvodovém vyrovnání mohla koupit menší byt v novostavbě u centra. Byl to nový začátek na známém místě, s nímž cítím niterné pouto. Kořen. Bezpečí. Jistota. Náruč. Teplo. Rodina. To všechno pro mě znamená Jičín.

Jičín posazený v jemné kotlině lemované přenádhernými kopci. Na jihu se táhne už od Mladé Boleslavi chlum zakončený Velišem, na němž kdysi stával hrad. Vypadalo to jistě úžasně. Albrecht z Valdštejna se prý odtamtud díval, jak se jeho město mění, jak roste. Dneska z hradu zbyla jen rezidua. Celkem by mě zajímalo, kolik lidí z okolních vesnic má hradní kameny ve zdech svých domů. Musí to být totiž zvláštní pocit, být obklopen něčím, co v sobě nese tolik historie, tolik příběhů. Samotný vrch je

narušený kamenolomem, ohyzdnou rozšklebenou jizvou, která se v nejlepším případě trošičku ztratí ve vegetaci, eroze obrousí hrany a celé se to zhroutí do sebe.

Zvlněná krajina kolem Jičina, schovaného na dně dolíku, tvoří prstenec. Zdá se tedy, jako by na chlum na západě navazovala pahorkatina, která se pak výrazně zdvihá do tajemných, divokých, ale také civilizovaných a výhledům otevřených Prachovských skal. Na ty my Jičíňáci nedáme dopustit. Jsou součástí našich životů, a to nejen když potřebujeme na chvíli zmizet mimo město a vydýchat se v lese nebo lézt po skalách. Přes léto je necháváme spíš turistům, ale v zimě jsou jen a jen naše. Ti otužilejší z nás se chodí koupat do Pelíšku, přírodního koupaliště, které vzniklo někdy koncem 30. let 20. století na soutoku několika potoků v otevřené slunné kotlině. Mazlivé pojmenování se na něj přeneslo z přírodního kamenného mostku, opředěného pověstmi o zbožném muži, prvním zdejším šířiteli křesťanství. To tu ví málokdo a málokdo to věděl i ve 30. letech. Tehdy totiž zcela nezávisle na tradici vznikla literární Pelíškova podoba po vzoru Krakonoše. Stal se dobrým duchem, strážcem a ochráncem Prachovských skal a získal i svou totemovou podobu přesně v duchu doby a jejích představ o slovanských božstvech. Ani příběhy o tomhle Pelíškovi nejsou součástí našich vyprávěnek. Pelíšek pro většinu z nás je a vždycky bude onen totem, symbol skal jako takových. Pravda, když se dívám do jeho rysů, je trošičku domorodý, ale mně se líbí. Marek nad ním vždycky kroutil hlavou a říkal, že by ho postavil v zoo do indonéské džungle.

V polovině adventu se ve skalách zpívají koledy. Je to jako modlitba pod hvězdami. Modlitba skal. Jako chrámový chór nespoutaný vyznáním, povznášející mysl k vyšším principům. Chór v nejsvětější svatyni, přesahující vědomí sebe sama. Je to

nesmírně působivý a silný zážitek, kdy se hlas sedmdesátihlavého davu, v němž je obsažen i ten můj, rozléhá soutěskami, je tma a jediné světlo pochází od mihotavých plamínek svíček v lucernách. Je v nich kousek tepla, ať už je venku jakkoliv vlezlá zima.

Na Prachov navazuje Přívýšina. Ta je moje nejoblíbenější. Kdybych ji mohla přejmenovat, budu jí říkat Sluneční vrch. Je světlá, příjemná a pozitivní, lhostejno jaká je roční doba. Z ní se dá přejít na kopec Brada. A protože jsme kraj proslavený večerníčkem o Rumcajsovi, padla volba s umístěním jeho jeskyně právě sem. Jde o skalní převis, v němž je různé haraburdí, které nějakým způsobem na loupežníka a jeho rodinu odkazuje. A když už je řeč o Rumcajsovi, je třeba zmínit, že z návštěvnické otázky, kde je Řáholec, jsme už maličko unavení. Odpovědí existuje víc, každopádně nejpřesnější zní: Řáholec je všude kolem. Václav Čtvrtek si s místopisem totiž hlavu nelámal a Radek Pilař tomu všemu nasadil korunu.

Výraznou homolí místní krajiny je Zebín. Podle pověsti ho vysypal ze své boty čert, když závodil s chalupníkem Václavem v běhu. Na vrcholu téhle dávné sopky stojí kaplička Máří Magdalény, o níž nikdo neví, kdy přesně a proč se tam objevila. Nicméně Zebín spolu se svým třešňovým sadem je tradiční místo dostaveníček zamilovaných, ať už jim jde o ten sad, nebo o nádherné výhledy do kraje. Je to vůbec takové rozkošné místo, protože se z něj dá pokračovat do rozlivových luk kolem Cidliny nebo seběhnout k valdštejské lodžii, procházet se tamním Libosadem mezi obrovskými stromy, poslouchat šumění jejich listů, mhouřit oči mezi větve, jimiž pronikají sluneční paprsky. A také navštívit starého poustevníka v grottě na jeho konci.

Dřevěný poustevník je fenomén. Snad všichni jsme k němu v dětství chodili dvoukilometrovou lipovou alejí s rodiči

o nedělních vycházkách a snad všichni jsme se ho tak trochu báli. Upřeně jsme zírali do jeho tváře a měli pocit, že sem tam mrknul nebo jemně kývl hlavou. Bylo mi ho tak líto! V dešti i parnu seděl ve své poustevně o chlebu a vodě s biblí v klíně. Nehybný a zadumaný. Sám. Nejhůř mu muselo být v zimě. Tajně jsem za ním chodívala, sníh křupal v rychlém tempu pod válenkami, jak jsem za ním spěchala, abych mu přinesla úlevu a stihla se domů vrátit dřív, než se setmí. V kapse u bundy jsem měla schovanou hřbitovní svíčku a sirky. Pokaždé jsem se u lačkového plotu, který bránil návštěvníkům v přístupu do grotty, rozhlédla, jestli jsem sama. Pak jsem našla místo, kde byly plaňky uhnílé, a protáhla se opatrně dovnitř. Pomalu a bázkivě jsem se přibližovala zarostlým prostorem ke starci. Když jsem byla od něj tak na pět kroků, pozdravila jsem ho, a dokonce se po vzoru hrdinek z ruských pohádek uklonila. Ani se nehnul. Řekla jsem mu, že nesu světlo. Sedla si na bobek, zapálila svíčku a položila ji tak, aby o ní věděl jen on, ale ne ten, kdo přijde k plotu.

Vypráví se, že prvního poustevníka vyrobil vězeň z nedalekých Valdic z chlebové střídy. Současný eremita je už bůhvíkolikátý a rozhodně není ani tak pěkný, jako byl ten za mého dětství. Mám pocit, že kdyby tam vydržel můj svatý muž, zničený vandaly v létě 1989, chodila bych za ním tajně dodnes.

Takhle bych mohla pokračovat dlouho, protože Jičínsko je čarokrásný kraj, ať už se koupe ve slunci, je zahalený mlžným oparem, nebo omývaný deštěm. Dává mi sílu, a proto tu hodlám žít už napořád.

* * *

Vrátila jsem se tedy do Jičína, domů, nestačila se ani pořádně rozkoukat, pochodit si po okolí a už jsem potkala kamarádku Adrianu s manželem, o němž jsem mnohé slyšela, ale skoro vůbec ho neznala. Mají spolu dospělou dceru. Studuje, tuším, v zahraničí, snad někde v Německu. Pořád jsou v pohybu a hýří spoustou nápadů. Z velké části je i realizují. Na malém městě za to však platí nemalou daň v podobě nejruznějších drbů. Zažívají v nich věci, které nikdy neprožili, mají problémy, o nichž ani nevědí. Zkrátka lidé mají fantazii a rádi ji rozvíjejí v brainstormingových diskusích, z nichž ústním předáváním mizí slova jako představ si, kdyby, vypadá to, jako by. Tímto procesem lidové slovesnosti se z čirých hypotéz stává tutovka. Anebo je v tom toliko závist a zloba. Bůh suď.

Adriana byla z našeho náhodného setkání upřímně překvapená. Hned mi sdělila, že provozuje malý penzion za rohem u synagogy, loupala přitom okem po svém muži a zajímala se, co tu dělám já, jestli jsem na návštěvě a jak se mám. Vyklopila jsem na ni svůj osud ve dvou větách: „Rozvedla jsem se. Hledám práci.“

„Kristýnko, to je hrůza!“ vzdychla soucitně. Pak se obrátila na svého muže a začala chválit mou inteligenci takovými slovy, že jsem se nepoznávala.

Ve tváři jejího chotě se objevila záře, jakou jsem snad u nikoho ještě neviděla. Ne že by měl radost z mého pohnutého osudu, leč okamžitě na mě vybalil, že hledá někoho do svého nového valdštejnského muzea. Takovou holku na všechno s titulem, aby to mělo i štábní úroveň. „Mám spoustu plánů a za pár let tu bude nejen Český, ale i turistický ráj,“ rozplýval se.

A protože jsem neměla nic jiného, odpověděla jsem: „U toho chci být.“

První sezóna byla úspěšná. Během léta jsme na částečný úvazek dokonce získali skvělého spolupracovníka. Mimochodem

kluka, co na gymplu studoval ročník pode mnou. Zapáleného regionálního historika, který ví o každém šutru ve městě nějakou zajímavost. Jediným jeho nedostatkem je neskutečně zdlouhavá výřečnost, při níž posluchače umlátí jazykem do bezvědomí. Byl takový už na střední škole. Chodila jsem s ním na francouzštinu do jazykovky a Matyáš pokaždé vyprávěl senzace o tajných chodbách pod městem, zakopaných zlatých sochách apoštolů a pravěkých pohřebištích. Pak odešel studovat do Brna, já do Prahy a neslyšeli jsme o sobě až do té chvíle, než se objevil uprostřed sezóny v muzeu. Pan šéf si mnul ruce, jak se nám ten kolektiv pěkně rozrůstá. Plány na rozšiřování byly totiž vskutku velikolepé. Nemohla jsem na to ani s Adrianinou výpomocí stačit.

Matyáš se ukázal jako schopný a nepostradatelný. Navíc je to ohromný fešák. Vysoký, štíhlý, atletický typ. Charismatický. Na prsteníčku pravé ruky se mu blyští zlatý kroužek jak z Pána prstenů, takže nemá cenu si cokoliv představovat a v cokoliv doufat. „Proč nosíš snubák na pravé ruce? Manželka je Němka?“ byla jsem zvědavá.

„Ne, není,“ usmál se. „Je kunsthistorička a překladatelka z francouzštiny. Rozhodli jsme se, že budeme nosit prstýnek na pravé, protože co je vpravo, je pravé a správné. Navíc v období baroka, které oba milujeme, chodily na divadle kladné postavy vždy zprava a záporné zleva. U nás se taky prstýnek nosil před druhou světovou na pravé ruce, ale pak se to změnilo kvůli odporu k Němcům.“

„Možná tolik manželství krachuje, protože lidi nosí prstýnek na špatné ruce,“ pokusila jsem se o vtip, jenže Matyáš jen pokrčil rameny a řekl, že na tom možná něco i bude. Symboliku by rozhodně nepodceňoval ani v takovém detailu. Zadívala jsem se znovu na jeho ruce. Má krásné ruce, pomyslela jsem si.

S Matyášem se povídalo dlouze, avšak nosně o všem, co se týka-
lo naší expozice. Časem přešel i do osobnější roviny a sem tam
vyprávěl zábavné historky o svých dětech. Dvanáctileté Heleně
a šestiletém Danovi. Třeba jak se Dan začal vztekat a u toho
vykřikoval: „Jsem větší vůl než táta.“ Synkovo mínění o otci je
pozoruhodné. Anebo jak Helenka protestovala, že Daníček snědl
všechny tři miniřízečky, zatímco ona musela jíst k obědu se-
kanou. Maminka totiž usoudila, že když má rozkynknané zuby
od nedávno nasazených pevných rovnátek, bude se jí sekaná
snadněji a méně bolestivě žvýkat. Když Helena znovu začala
mlít o tom, jak je řízek lepší než sekaná, maminka odměřeně
pravila: „Měla jsem jedno malé kuřecí prso. Kolik myslíš, že jsem
z něj mohla udělat řízků?“

„Spoustu,“ odvětila přídrzle Helena.

„Jako sorry,“ ušklíbala se máti moderně. A nemoderně dodala:
„Nejsem Ježíš.“

„Co?“ nechápala Helena.

„Ten uměl namnožit chleba a nasytit jím davy.“

„Chleba, jo?“ ofrňovala se dívka. „Bych čekala něco onačejšího.“

„A co jako?“ zahořela zvědavostí matka.

„Svíčkovou s knedlíkem.“

Helenka je skvělá. Chodí k nám do muzea celkem často a je ne-
jen zvědavá, ale i velmi sdílná. S Adrianou ji vždycky zatáhneme
do našeho ženského kruhu a vedeme s ní nejrůznější řeči. Zprvu
byla přeslušnělá stejně jako její rodiče, pak se uvolnila a vyprávěla
celkem vtípné historky. Třeba o spolužačce Anetě, která měla, jak
se za mých mladých let říkalo, IQ houpacího koně. Tato dívka již
ve čtrnácti letech s postavou zralé třicítky a zmalovaným oblič-
jem hodným prostitutky nejenže šla do školy o rok později, nýbrž
dokonce i propadla, tudíž byla o dva tři roky starší než většina

jejích spolužáků. Jednoho rána se dostavila do třídy s obočím propíchnutým spínacím špendlíkem. V druhém decenniu jednadva-
cátého věku trochu retro, usoudili spolužáci, i když to vyjádřili
poněkud lapidárněji, tuším větou: „Jsi trapná.“ Aneta ale chtěla
vzbudit pozornost. A to se jí povedlo, i když přeci jen očekávala
více obdivného zděšení za svůj heroický čin. Třídní učitelka si
nové dekorace na dívčině tváři také okamžitě všimla a zareago-
vala: „Co to tam máš, Aneto?“

„Špendlík,“ houkla oprskle.

„Je zlatý?“

„Vypadá tak.“

Přistoupila k žačce blíž a viděla, že je to zcela běžná sichrhaj-
ska. „To je obyčejný špendlík! To sis udělala sama?“ ujišťovala se
v neblahé tuše. A když dívka přikývla, pokračovala: „Víš, že můžeš
dostat infekci? Takové věci se mají dělat odborně.“

„Já jsem na to dost odborná,“ vysvětlila Aneta a odfoukla si
vlasy z tváře. „Sem ho vydezinfikovala. Čtyřikrát, né.“

Paní učitelka se raději nezeptala, co použila k dezinfek-
ci, a místo toho položila poslední záludnou otázku: „Víš o tom
máma?“

„Proč?“ opáčila pohotově Aneta, „tohle je moje tělo a já si s ním
můžu dělat, co chci.“

Na to už pedagožka neřekla nic. Dívka je jasným důkazem, že
emancipace kamsi pokročila.

Moc se těším, až zas Helenka přijde a něco pustí do placu. I na
Matyášovu ženu Tamaru a malého Dana se těším. O prázdninách
k nám chodili na zmrzlinu. Ne, neprodáváme v muzeu zmrzli-
nu, ale budova je umístěna ve vnitřním traktu a disponuje moc
pěkným dvorečkem. A na něm je malé občerstvení, kde se nabízí
i zmrzlina.

Kromě turistů si k nám zvykli chodit i někteří místní. Miluji staříckého pana Stanislava. Že jde, poznám dřív, než se objeví. Podle klapotu francouzských holí v průchodu. Obvykle chodí za Matyášem a sděluje mu postřehy o odboji, partyzánech na Prachově a skautech, ale občas se staví jen a jen za mnou, protože si chce popovídat se ženou. Hází pak jednu lichotku za druhou. Je nesmírně čilý na duchu a nikdy se nezdrží dlouho. Taky bych taková chtěla v devadesáti být. Na stáří je prý nejhorší, že všichni jeho vrstevníci jsou už pryč. Moc se mu stýská po jeho druhé ženě. S první se prý leckdy přel, přeci jen děti vnášely mezi ně svár, a museli řešit spoustu věcí. Pak se mě obvykle zeptá, jestli mám děti, a když řeknu ne, praví, že on je má, ale jedno žije v Chomutově a druhé v Rožnově, a jestli je vidí dvakrát do roka, je to hodně. O posledních Vánocích zůstal sám, naváže, tak vzal trabanta a dojel na Prachov. Je tam jeskyně, kde se schovával za války, když utekl z nucených prací. A v té jeskyni si 24. prosince rozdělal ohýnek, opekł buřty a jel zase domů. Zasměje se a vrátí se k líčení svých vztahů s manželkami. Poví mi i o té druhé. S tou žil jedenáct let, než zemřela na rakovinu, ale bylo to nádherných jedenáct let. Byla to jeho tajná láska z mládí. Šibalsky se usměje a mrkne jedním okem. Stýskalo se mu po ní a bolest z její ztráty se ani po jedenácti letech neu-menšila. Pak zavzdychá a pronese, že už si na Prachově vyhlíží větev. Ztuhnu a děším se, přeci jen Marek měl deprese, tak jsem na takové řeči přecitlivělá.

„To snad ne, pane Stanislave, na světě je občas i krásně,“ snažím se ho povzbudit.

„Na hole, děvenko, na hole,“ zažertuje.

Když se dívám do jeho tváře, je zřejmé, že to musel být krásný muž s pravidelnými rysy. Matyáš mi to potvrdil, a dokonce mi

přinesl ukázat fotografii. Psal o něm článek. Chvála mu. Takový člověk jako pan Stanislav nesmí být míjen a zapomenut.

Když se stávil naposledy, zrovna jsme s Matyášem diskutovali umístění regálů na letáčky. Doklapal holemi až k nám. Nahlas pozdravil. „Dobrý den, pane Stanislave, co pro vás můžeme udělat?“ zajímal se Matyáš a nabízel mu židli.

Kmet ji odmítl, prý jde jen na skok, ale tohle nám prostě musí povědět. Vypadal stísněně. „Tak mi umřel nejlepší kamarád,“ zakrálkoral stařecky.

„To mě vážně mrzí,“ řekla jsem a bylo mi ho neskutečně líto.

„A kolik mu bylo?“ optal se po kondolenci Matyáš.

„Třicet šest, hochu, třicet šest,“ pokýval smutně pan Stanislav.

Matyáš vykřikl: „To byl hrozně mladý!“

Než se stačil zeptat, co se chudákovi stalo nebo co mu bylo, pan Stanislav spustil pohřebně: „Přijeli si pro něj, odvezli ho a říkali, že za to nic nechtějí...“

Pravda, dneska se platí za všechno, ale za odvoz nebožtíka? Znejistili jsme. „Jak nechtějí?“ podivil se Matyáš.

A pan Stanislav pokračoval: „Říkali, že nemusím nic platit za to, že si ho vezmou.“

„Pane Stanislave, já vám nerozumím,“ připustil zmateně Matyáš a úkosem na mě pohlédl v naději, zda jsem na tom stejně.

„Toho mýho trabanta, co jsem s ním třicet šest let jezdil,“ završil své vyprávění zjevně uspokojen, jak nás nachytil.

* * *

Přes den byl můj život naprosto skvělý, ale jakmile jsem přišla domů, padala na mě samota. Zaháněla jsem ji četbou nejrůznějších knížek, hlavně beletrie. Adriana také hodně čte, takže

si navzájem doporučujeme, čemu energii věnovat a čemu už ne. Funguje to skvěle, protože máme podobný vkus.

Jenže ne vždy se chce člověku číst. A tak jsem čas zabíjela bezcílným brouzdáním po netu a sem tam si pustila video. Přitom na mě pořád vyskakovala reklama na jakousi on-line budovatelskou hru. Nikdy jsem žádnou počítačovou hru nehrála. Ani tehdy jsem nechtěla. Nevím, proč jsem to udělala, asi ty namodralé obličejce elfů, pocit, že někde je svět jako pohádka, kde budu vládkyní nad vším. Zkrátka jednoho večera během pozdního jara jsem se mimořádně nudila, protože jsem zrovínka trpěla tvůrčí leností, založila si na Gmailu účelový účet a přihlásila se do hry jako Andromeda. Stavěla jsem město, vyráběla suroviny a zásoby, dostávala daně. Snaha udržovat vše v rovnováze byla však korunována permanentním nedostatkem. A mně se nějak chtělo ten nedostatek překonat. Buduji si, buduji, stavím stále krásnější domy, dílny i manufaktury a zjišťuji, že v rámci virtuálního světa také existují společenství. A tak jsem do jednoho vstoupila a po čase převzala i velení. Stala jsem se nejen paní svého města, ale i celé aliance.

Vážně nevím, co mě u toho tak drželo, zda všechny ty barvy, útočící na můj mozek, nebo touha nepřemýšlet nad vážnými věcmi, jako byly zprávy od exmanžela, že by se chtěl sejít, anebo jakási pseudozodpovědnost za lidi, jež jsem postupně do našeho společenství nalákala.

Zpočátku jsem tvořila družstvo podle nicků inspirovaných trpaslíky z Hobita, pak postavami ze Hry o trůny, Sapkowského Zaklánače anebo historickými osobnostmi. Když mě to přestalo bavit, koukala jsem jen na to, aby přezdívka nebyla sprostá. A tak se já Andromeda ocitla ve společnosti Křemílka, Jona, Angeliky, Geralta, Sedmikrásky, Dvalina, Persea, Helgy, Zuzi, Delty, Akua